

ESTRANYES PARELLES

La proposta s'adreça a alumnat de 4t d'ESO, batxillerat, formació professional i estudis universitaris.

Propostes de treball a l'aula

1. Introducció

Aquesta unitat didàctica proposa una reflexió sobre la necessitat d'una imaginació política que sigui també poètica. En un món dominat per la immediatesa i la desafecció, el diàleg "Estranyes Parelles" ens convida a aturar-nos i utilitzar la poesia com una eina per anomenar les realitats més dures i, alhora, per construir esperança col·lectiva.

Ada Colau és una activista social que ha dedicat la seva vida als moviments de base, destacant especialment la seva etapa a la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH), la qual descriu com l'experiència on més ha après. Tot i no haver format part mai d'un partit polític prèviament, va exercir com a alcaldessa de Barcelona durant vuit anys, una experiència institucional que li ha permès reflexionar sobre la falta d'imaginació i poesia en la política formal. A més de la seva faceta institucional, ha participat en accions d'activisme internacional com la flotilla cap a Palestina i defensa la "disciplina de l'esperança" com una acció col·lectiva per combatre la impotència i transformar la realitat des de la proximitat i la humanitat.

Mireia Calafell és una poeta i gestora cultural. És l'autora del poemari *Si una emergència*, una obra on analitza els dos sentits de la paraula emergència: com a amenaça d'un final (en àmbits com el clima, l'habitatge o el masclisme) i com allò que neix o "emergeix" de l'organització dels sistemes vius. La seva proposta literària està estretament vinculada a la realitat política i social, utilitzant la poesia per anomenar i confrontar qüestions com el feixisme o la violència, sota la premissa que la paraula poètica és una eina essencial per no quedar desvalgut davant les crisis actuals

La proposta parteix de diversos conceptes clau extrets de la conversa:

- **L'emergència dual:** La paraula "emergència" no només defineix una amenaça o final (emergència climàtica, d'habitatge o de guerra), sinó també allò que emergeix o neix de l'organització dels sistemes vius.

- **La disciplina de l'esperança:** Basada en el concepte d'Angela Davis,

Font 1

Font 2

Mireia Calafell

Ada Colau

l'esperança no es veu com un estat d'ànim passiu, sinó com una **acció col·lectiva que es construeix dia a dia**.

- **La paraula com a refugi i arma:** La dificultat d'anomenar realitats com el feminicidi o el feixisme sense caure en el buit de l'antipolítica.

2. Metes, objectius i activitats

Metes:

1. **Connectar la sensibilitat literària amb el compromís cívic i social.**
2. **Combatre el sentiment d'impotència juvenil davant les crisis globals (clima, guerres, desigualtat).**

Objectius i activitats:

Objectius específics

1. Diferenciar els dos sentits de la paraula "emergència": amenaça vs. naixement.
2. Analitzar la importància del llenguatge i de "dir les coses pel seu nom" per afrontar el feixisme i la violència.
3. Experimentar la potència de les petites accions com a motor de transformació social.

Activitat 1: L'emergència en dues columnes – identificar amenaces i brots d'esperança

Desenvolupament:

1. Lectura i contextualització del poema
Lectura compartida del poema “Estat d'emergència” de Mireia Calafell. El docent guia una breu conversa inicial per aclarir el significat del concepte “emergència” en el text, posant èmfasi en el doble sentit que hi apareix: com a situació d'amenaça però també com a aparició d'allò que neix i apunta cap al futur.

2. Anàlisi individual guiada

Cada alumne/a reflexiona de manera individual sobre el seu entorn personal, social o educatiu i identifica:

- una emergència-amenaça (una situació que generi por, incertesa, malestar: pressió acadèmica, crisi climàtica, conflictes socials, solitud, etc.);
- una emergència-brot (una realitat nova, una actitud, un vincle o una iniciativa que aportí esperança o possibilitat de canvi).

3. Escriptura en dues columnes

L'alumnat redacta un text breu estructurat en dues columnes, una per a cada tipus d'emergència. Es fomenta l'ús d'un llenguatge reflexiu i personal, connectant les idees amb emocions i vivències pròpies.

4. Posada en comú voluntària

De manera voluntària, alguns alumnes comparteixen fragments del seu text amb el grup, generant un espai d'escolta i reconeixement de realitats diverses.

Activitat 2: Diccionari de Resistència – posar paraules per comprendre el món

Desenvolupament:

1. Introducció conceptual

A partir de la idea que “no estàs mai tan desvalgut com quan no tens paraules”, es reflexiona breument sobre el poder del llenguatge per entendre la realitat i posicionar-s'hi críticament.

2. Selecció col·lectiva de conceptes

En petits grups (3-4 alumnes), es proposa una llista oberta de paraules que considerin clau per interpretar el món actual (per exemple: feminicidi, antipolítica, doctrina del xoc, resiliència, desigualtat, cura, etc.). Cada grup escull 2 o 3 termes.

3. Definició des de l'experiència

Cada grup elabora una definició pròpia de cada concepte, evitant definicions de diccionari i prioritzant:

- exemples reals o viscuts,
- connexions amb situacions de l'entorn,
- implicacions socials o emocionals.

4. Construcció del diccionari col·lectiu

Les definicions es posen en comú i es recullen en un document compartit (digital o mural), que esdevé el Diccionari de Resistència del grup-classe.

5. Reflexió final

Breu conversa sobre com el fet de tenir paraules ajuda a entendre, resistir i transformar la realitat.

Font 3

Activitat 3: El mural dels miracles quotidians – accions petites, canvis grans

Desenvolupament:

1. Plantejament de la idea clau

A partir de la cita d'Ada Colau ("cada acció és un miracle i ho canvia tot"), es reflexiona sobre la importància de les accions petites i quotidianes en els processos de canvi social.

2. Identificació d'accions properes

En grups, els alumnes identifiquen accions reals del seu entorn (institut, barri, comunitat) que contribueixin al benestar col·lectiu: ajudar un company, organitzar una assemblea, reciclar, cuidar espais comuns, defensar algú davant una injustícia, etc.

3. Metàfora de la catapulta

El docent introdueix la metàfora: cada acció és una "pedra" que, sumada a les altres, fa possible que la "catapulta" del canvi funcioni. Cada grup associa les seves accions a aquesta imatge.

4. Creació del mural col·lectiu

Els alumnes representen visualment aquestes accions en un mural (dibuixos, paraules, fotografies, símbols), construint una obra col·lectiva que mostri la força de la suma de gestos.

Activitat 4: Carta a la "ferida" – transformar el dolor en desig

Desenvolupament:

1. Lectura del fragment poètic

Lectura i comentari del poema d'Alda Merini citat al vídeo, centrant-se en la idea de la "ferida" com a espai possible de transformació i creixement.

2. Identificació d'una ferida

De manera individual i íntima, cada alumne/a identifica una "ferida" que el/la preocupi, que pot ser:

- social (injustícies, violència, exclusió, guerra),
- personal o emocional (por, inseguretat, fracàs, solitud).

3. Escriptura reflexiva

L'alumnat redacta una carta adreçada a aquesta "ferida", en què:

- la reconeix i la descriu,
- expressa què li provoca,
- la transforma en un desig d'espai per "cantar, créixer o equivocar-se".

4. Tancament simbòlic

Opcionalment, les cartes poden guardar-se en un sobre o capsa comuna, com a gest simbòlic de respecte i cura pel procés viscut.

Font 4

3. BIBLIOGRAFIA

Fonts principals:

Manresa Cultura. (2024). *TOCATS DE LLETRA - ESTRANYES PARELLES* (Ada Colau i Mireia Calafell). Disponible a: [YouTube](#). [Consultat: gener 2026]

Societat de Poetes de Gaza. Plataforma de preservació de l'ànima a través de la poesia (Esmentada a la font).

Lectures complementàries suggerides al vídeo:

Calafell, M. (2021). *Si una emergència*. Barcelona: Edicions 62.

Butler, J. (2010). *Marcs de guerra. Les vides plorades* (trad. catalana). Barcelona: Angle Editorial.

Rivera Garza, C. (2021). *El invencible verano de Liliana*. Barcelona: Random House.

Klein, N. (2007). *La doctrina del xoc. L'ascens del capitalisme del desastre*. Barcelona: Edicions 62.
(Títol original: The Shock Doctrine: The Rise of Disaster Capitalism)